

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ՕՐԱԳԻՐ

ԺԵ ՏԱՐԻ, ԹԻԻ 3.

1857

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1.

քարոյական

Ա. Ռ. Ա. Ծ. Ք.

Հարցմունք և Պատասխանիք :

Ի՞նչ է առակը .

— Ա՛յիւ մը զոր փորձը կը թելադրէ, և հասարակաց կարծիքը կ'ընդունի :

Ի՞նչ բանի վրայ կայացած է փորձը .

— Իմաստութեան տուած դասերուն վրայ :

Ի՞նչ է կարծիքը .

— Ընտարհիս թագաւորը :

Ո՞վ կը հրամայէ աշխարհի .

— Ընիկա որ իրաւընէ հզօր է :

Ի՞նչ կերպով կը գործէ հզօր մարդը .

— Ս'իշտ խելքով :

Ի՞նչ կերպով կը գործէ տկարը .

— Տկարը կամ հաճոյից համար կը գործէ, կամ կարօտութեան :

Ի՞նչ կը վաստակի ով որ խելքի կը հետեւի .

— Կարօտութե՛ հրամաններուն չը հնազանդիր :

Վերազանց ուժէ մը ի՞նչ բան առաջ կու գայ .

— Վերազանց տէրութիւն մը :

Ընաքինութիւնը ինչո՞վ սնունդ կ'առնու .

— Հակառակութեամբ :

Ինչո՞վ ոյժ կ'առնու մարմինը :

— Ընտատութեամբ, մարմնական կրթանօք և չափաւորութեամբ :

Ինչո՞վ կը զօրանայ հոգին .

— Նախանձորդութեամբ և հակառակութեամբ :

Ինչո՞վ կը բարձրանայ միտքը .

— Ս'աւանտութեամբ :

Ինչո՞ւ մարդիկ այնչափ տկար միտք ունին :

— Ս. ասն զի այնչափ խորհող մարդկանց մէջ՝ ամենաքիչ անձինք կը գըտուին որ սրտով մտածեն :

Սարգուս ամբողջ ոյժը ինչ բանի վրայ կայացած է .

— Իրեն կարողութեանց միաբանութեանը , գործունէութեան և առաքինութեանը մէջ :

Ինչ բանի վրայ է ազգի մը ոյժը :

— Օ՛րաւոր ուժոյն միաբանութեանը մէջ :

Ինչ բանով առաջ կրնայ երթալ ազգ մը .

— Սիաբանութեամբ , ուժով , խելքով , առաքինութեամբ և հաւատքով :

Ինչ կերպով իրարու հետ միաբան կրնան կենալ մարդիկ .

— Երբոր վրանին իշխողը արդարութիւն և խոհականութիւն գործածէ . իշխեալք՝ իշխողին վրայ սէր ունենան , երբոր ամենքը սիրեն զհայրենիս , մեծարեն հայրենական օրէնքներն ու սովորութիւնները և իրարու վրայ փոխադարձ վստահութիւն ունենան :

Ինչ է փոխադարձ վստահութիւնը .

— Սարդկային կամաց ուղղութեանը և բարութեան սրբազան գրաւ մը :

Ո՞ր կապերն են որոնցմով մարդիկ ընկերական կ'ըլլան .

— Երօնքով՝ որ թշուառաց մխիթարութիւն է , բարեխառնութեամբ՝ որ մայր է արդարութեան , միաձայնութեամբ որ քաղաքաց և գերդաստանաց գլխաւոր պահապանն է :

Ինչ կերպով կը պահպանուի տէրութիւն մը .

— Սեծագոյն զօրութեամբ մը , որ է՝ Երդարութիւնը :

Օ՛րաւոր մը ինչով կը յաղթուի .

— Ուրիշ զօրաւորէ մը :

Ինչ բանի ետեւէ կ'ըլլայ զօրութիւն ունեցող մարդը .

— Կ'ուզէ որ ամէնքը իրեն պատիւ տան . և երբոր տեսնէ որ զինքը մեծարող մը չկայ , կատաղութենէն ինքիրմէ դուրս կ'ելլէ :

Ինչ բան կը փնտռէ տկարը .

— Պաշտպանութեան ետեւէ կ'ըլլայ . և երբոր զինքը պաշտպանող մը չունենայ՝ կը յուսահատի :

Ինչ կ'ընէ ուժով մարդը .

— Եւելի կ'ուզէ մեռնիլ՝ քան թէ ուրիշի տեղիք տալ :

Ինչ կ'ընէ տկար մարդը .

— Եւախ վախնալէն կը սկսի . վերջը գլուխը կը ծռէ , ետքը ուսը , յետոյ ծնկան վրայ կու գայ , անկէ գետնի վրայ կը տարածի կ'իյնայ . վերջապէս կը մեռնի՝ չմեռնելու համար :

Ինչ կերպով կրնայ մէկը թշնամեաց յաղթել :

— Ուժով , հանճարով , ու երբեմն նաև հնարագիտութեամբ :

Ինչ յատկութիւնք պիտի ունենայ պատերազմող մը .

— Եւապաստակի յարձակմունք , գայլու փախուստ , վարազի ընդդիմադրութիւն :

Ո՞րն է աշխարհիս մէջ գտնուած գեղեցիկ արարածը .

— Եւաքինի մարդը :

Ինչ բանէ առաջ կու գայ ախտը .

— Նշմարիտ հաճոյքը սուտ հաճոյիցմէ ընտրել չգիտնալէն :

Ո՞րն է ամենէն աւելի ախտաւոր արարածը .

— Սայրենեաց մէջ բամբասողը , ընտանիներուն մէջ շողոքորթը :

Որո՞նք են ամենէն աւելի վնասակար գազանները .

— Եւտառաց մէջ վագերքն ու առիւծները . իսկ քաղաքաց մէջ վաշտառուք ու գողք :

Ո՞րն է ամենէն աւելի բարեկարգ քաղաքը .

— Ուր ոչ բժշկաց և ոչ փաստաբանաց կարօտութիւն կայ :

Երջանիկ սեպուելու համար ինչ հարկաւոր է .

— Սարմնոյ առողջութիւն , հոգւոյ հանդարտութիւն , բաղդի բարիք և անկեղծ բարեկամք :

Ուշ ծերանալու համար ինչ բան հարկաւոր է .

— Կեղերէ հեռու կենալ , բարե-

խառն կեանք անցընել, դատարկութեան փախչիլ :

Ի՞նչ բան չեն կրնար ընել հարիւր բժիշկք :

— Եւամաւոր խենդ մը առողջացընել :
Ի՞նչմիտը ի՞նչ բան չկրնար ընել :

— Ստածել և լուել :

Ի՞նչ հանրապէս ի՞նչ կ'ընէ իմաստունը :

— Վիշ կը խօսի, շատ կը մտածէ :

Խորհրդապահութիւն չունեցող մարդը ի՞նչ բանի կը նմանի :

— Ինիք չունեցող նամակի մը :

Ի՞նչ կը վաստակի ստախօսը :

— Ի՞նչ՝ որ երբ ճշմարիտ ալ զրուցէ, հաւտացող մը չգտնուիր :

Ի՞նչ է սուտ բարեկամը :

— Կեղծ դրամ մը :

Ի՞նչ բանի կը նմանի ստախօսը :

— Հողմոյ շտեմարանի մը :

Ի՞նչ բան արհամարհելի է կնիկ մարդու մը վրայ :

— Ի՞նչերեսութիւնը :

Հապա որն է մեծարանոց արժանի :

— Ի՞նչմիտութիւնը :

Ո՞րն է ամենէն աւելի դիւրին բանը :

— () դու մէջ աշտարակ շինել :

Ի՞նչ բաներ են զորոնք մէյմը կորսընցընելէն ետքը չենք կրնար նորէն ստանալ :

— Եւամանուկ և պատիւ :

Պատիւ ստանալու համար ի՞նչ ընելու է :

— Պատուով ապրելու է :

Ի՞նչտէն ի՞նչ բան առաջ կու գայ :

— Վերութիւն :

Ո՞ր և իցէ յանցանք դիւրացընողը ո՞ր բանն է :

— () ըինակը :

Ո՞ր տեղուանքն են զորս դժուարին է գտնել :

— Շշմարտախօս ծախողի մը խանութ :

Վաճառականի մը դրամատեղի՝ ուր ուրիշին մնասովը սխալ հաշիւ չըլլուի, և գինետուն մը՝ ուր անառակ խօսակցութիւնք չըլլան :

Ո՞ր բաներն են ամենէն աւելի դժուարին :

— Ինքզինքը ճանչնալ, անձին յաղ-

թել, ճշմարիտ բարեկամ ըլլալ, և բարեկամ մը պահպանել :

Ո՞րոնք են դիւրագոյն բաները :

— Խորհուրդ տալ, յանդիմանել, ինքզինքը խաբել թէ դիմացինը ճանչցաւ, բարեկամի անուն ունենալ :

Ո՞րոնք են ամենէն աւելի սիրելի բաները :

— Հայրենիք, ծնողք, բարեկամք :

Ո՞վ է ամենէն աւելի արդար :

— Եւամանակ :

Ո՞վ է ամենէն աւելի զօրաւոր :

— Շշմարտութիւն :

Ո՞րն է ամէն բանի հետ յարմարող :

— Յոյս :

Ո՞րն է ամէն բանէ գերազանց :

— Բաքինութիւն :

Ո՞րն է կատարելագոյնը :

— Եստուած :

Ո՞րն է ամենէն աւելի անհաստատ :

— Սարդկային կեանք :

Ո՞րոնք են պատուականագոյն բաները :

— Բողջութիւն և ճշմարիտ բարեկամութիւն :

Ո՞րն է դժնդակագոյնը :

— Ելերախօս սիրտ մը :

Ո՞րն է ամենէն աւելի անվստահելի բանը :

— Եստախօս մարդուն տուած խոստումները :

Ո՞րն է ամենէն աւելի մխիթարական բանը :

— Սեղմէ աւելի խեղճ մը տեսնել :

Ո՞րն է գլխաւոր պարտականութիւնը :

— Եսողաց հնազանդութիւնը :

Ո՞րն է պատուականագոյնը :

— Հայրենի երկրին օրինաց հնազանդիլը :

Եստուծոյ առջև ի՞նչ է ամենէն աւելի հաճոյականը :

— Բաքինին դուռատելը :

Ի՞նչ պէտք է ընել առաքինի աղքատի մը :

— Եւախօս օգնել իրեն, ու ետքը գովել զինքը :